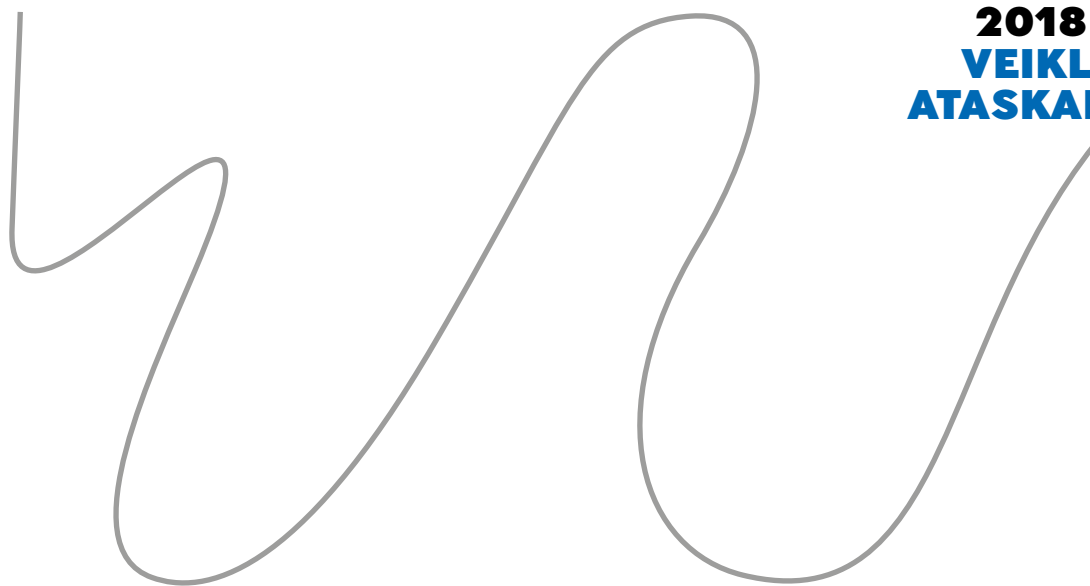

GALIMYBĖS SUTEIKTOS

**2018 M.
VEIKLOS
ATASKAITA**

**Europos
investicijų
bankas**

ES bankas

2018 M. VEIKLOS ATASKAITA

GALIMYBĖS SUTEIKTOS

**Europos
investicijų
bankas**

ES bankas

Europos investicijų banko 2018 m. veiklos ataskaita

© Europos investicijų bankas, 2019.

Visos teisės saugomos

Visus klausimus apie teises ir licencijavimą siųsti adresu publications@eib.org

EIB dėkoja šiems ataskaitoje panaudotų nuotraukų autoriams ir rėmėjams:

© EIB, RIMAC. Visos teisės saugomos.

Dėl leidimo kopijuoti šias nuotraukas ar pasinaudoti jomis reikia kreiptis tiesiai į autorių teisių turėtojus.

Daugiau informacijos apie EIB veiklą rasite mūsų interneto svetainėje www.eib.org.

Be to, galite susisiekti su mūsų informacijos tarnyba: info@eib.org. Gaukite mūsų el. naujienlaiškį www.eib.org/sign-up

Išleido Europos investicijų bankas.

Redaktoriai: EIB redaktorių kolegija

Maketavo: „EIB GraphicTeam“

Spausdinta ant FSC popieriaus. Viršelis „Soporset Premium Offset“, „FSC Mix“; vidiniai puslapiai: „Munken Polar“, „FSC Mix“

KAIP SUDARYTA ŠI ATASKAITA?

Europos investicijų bankas yra didžiausia pasaulyje daugiašalė finansų įstaiga. Jei norėtumėte sužinoti, ką tai reiškia kalbant apie skolinimo apimtį, peržiūrėkite skyrelius **2018 M. SVARBIAUSI RODIKLIAI** ir **EIB GRUPĖS VEIKLA JŪSŲ ŠALYJE**. Dar paskaitykite **PIRMININKO ŽODĮ**, kuriame Werneris Hoyeris pateikia EIB veiklos 2018 m. strategiją ir jos tikslus, ir aiškiai įsivaizduosite didžiulį Banko poveikį ir jo prasmę.

Bet apimtis – dar ne viskas. Todėl parengėme šią ataskaitą, kurią sudaro trys skyriai, skirti pagrindiniams mūsų tikslų aspektams: **DARBO VIETŲ KŪRIMUI IR EKONOMIKOS AUGIMUI, TVARUMUI** ir **LYČIŲ LYGYBEI**. Skyriuose apie darbo vietų kūrimą ir tvarumą pasakojamas istorijas pradedame nuo finansų šaltinio – abiem atvejais pensijų fondų, aptariame obligacijų emisijų ir skolinimo procesą, kol mūsų istorija pasiekia galutinę naudą gavėją. Susipažinsite su inžiniere iš Kroatijos, kurios darbo vieta buvo sukurta naudojant šį sudėtingą mechanizmą, ir įkvepiančia mikrofinansavimo lydere, iš esmės keičiančia padėtį Senegale. Lyčių lygybei skirtame skyriuje pristatomi įvairūs projektai, prisidedantys prie moterų saugumo ar pažangos, sudarant EIB sandorius įvairiose šalyse nuo Indijos iki Airijos.

Šias istorijas pateikiame norėdami parodyti tvarią EIB strategiją kuriant galimybes ES piliečiams ir besivystančių šalių gyventojams. Tai pasakojimas apie tai, ką stengėmės padaryti 2018 m. Apžvelgdami praėjusius metus su pasitikėjimu ir pasididžiavimu galime pasakyti: **GALIMYBĖS SUTEIKTOS**.

TURINYS

6	PRATARMĖ	
8	2018 M. SVARBIAUSI RODIKLIAI	
10	EIB GRUPĖ JŪSŲ ŠALYJE	
12	MUS SIEJANČIOS OBLIGACIJOS	DARBO VIETŲ KŪRIMAS IR EKONOMIKOS AUGIMAS
14	MOKYTOJAS, MATANTIS VISĄ PASAULĮ	
15	ŽALIOJI VALIUTA, KURIA REMIAMA ŽALIOJI POLITIKA	
16	ES BANKO FINANSAVIMAS	
18	AR TAI PAUKŠTIS? AR LĖKTUVAS? TAI RIZIKOS KAPITALO PASKOLA!	
19	TIKSLAS PASIEKTAS	
20	KUR NUSIPIRKTI INOVACIJŲ?	
22	KAS ATSIKANDA PIRMIAU – VIŠČIUKAS AR AKUMULIATORIUS?	
23	GREIČIAUSIAS PASAULYJE ELEKTROMOBILIS IR... NEĮGALIOJO VEŽĖMĖLIS?	
24	IŠVALYSIME ADRIJĄ IR AUTOMOBILIŲ PRAMONĘ	
26	ILGAS IR SUNKUS KELIAS	TVARUMAS
28	UŽAUGĘ YPATINGOJE VIETOJE	
29	PAREIGA APSAUGOTI ATEITĮ	
30	NAUJOS OBLIGACIJOS TVARIAI ATEIČIAI	
32	GERESNĖS SANITARINĖS SĄLYGOS, SVEIKESNI VAIKAI	
33	TVARUMAS ILGAM	
34	AKTYVISTĖ NUO VAIKYSTĖS	
35	MIKROKREDITAVIMO FONDO PASTANGOS PADĖTI ŽMONĖMS IŠBRISTI IŠ SKURDO	
36	TIESIOG PABANDYKITE NEPAISYTI PUSĖS PLANETOS	LYČIŲ LYGYBĖ
38	ATEITIES MODELIAI	
39	(ATSINAUJINANČIOJI) MERGINŲ ENERGIJA	
40	MAŽOS PASKOLOS – DIDELIS POVEIKIS	
41	DIRBTINIO INTELEKTO IR SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PRIEŠAKY	
42	KAS TOLIAU	

PRATARMĖ

60 -aisiais savo veiklos metais Europos investicijų bankas dirbo aplinkoje, kurioje reikėjo didelės Europos paramos ir stabilumo. Europinės vertybės ir įvairovė buvo puolamos siaurų pažiūrų nacionalizmo atstovų. Be to, Bankas turėjo reaguoti į besikeičiančias ekonomines aplinkybes, Europos konkurencingumo nuosmukį ir inovacijų finansavimo trūkumą.

Didžiuojusi, kad EIB grupė šiuos pavojus įveikė drąsiai manevruodama ir greitai reaguodama – paprastai didelės, solidžios įstaigos tuo nepasižymi. Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie šiais metais EIB padarytą poveikį sprendžiant svarbiausius dabarties klausimus, tokius kaip konkurencingumas, darbo vietų kūrimas, lyčių lygybė ir tvarumas. Ieškojome naujų partnerių, naujų klientų ir tikrinome naujas idėjas. Dirbome jausdami nuolatinį spaudimą, kurį kėlė išorės įvykiai, pavyzdžiui, „Brexitas“, ir iš to kylantis poreikis užtikrinti atitiktį savo kapitalo reikalavimams. EIB šiuos metus baigė stipresnis negu kada nors anksčiau ir pritraukė naujų investicijų, kurios artimiausiais dešimtmečiais bus darbo vietų kūrimo ir tvaraus augimo šaltinis. Ir toliau investuojame į Europos ateitį.

Darbo vietų kūrimas ir ekonomikos augimas yra pagrindiniai Investicijų plano Europai tikslai – tose šių tikslų srityse, už kurias buvo atsakingas EIB, 2018 metams nustatyti uždaviniai gerokai viršyti. Anksčiau negu per numatytą trejų metų laikotarpį įgyvendintas Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) tikslas pritraukti 315 mlrd. EUR investicijų. Jis tai pasiekė išlaikydamas regioninę visos ES pusiausvyrą. Didžiausią tiesioginį poveikį patiria labiausiai nuo finansų krizės nukentėjusios šalys. Sanglaudos regionuose, kaip rodo mūsų ekonominė analizė, ESIF daro milžinišką ilgalaikį poveikį, didindamas konkurencingumą ir skatindamas ekonomikos augimą ateityje.

ESIF investicijos panaikino riziką ir veikė kaip katalizatorius pritraukiant privačiojo kapitalo lėšų: Europos Komisija suteikė garantiją, todėl EIB grupė galėjo naudoti nuosavas lėšas ir teikti paskolas rizikingesniems projektams negu paprastai bei telkti privačiojo sektoriaus investuotojus. ESIF sutelkė dėmesį į inovacijų sektorius ir mažąsias įmones, kurioms investicijų poreikis ypač aktualus. (Atkreipkite dėmesį, kad kalbu apie EIB grupės finansavimą pasinaudojant ESIF, nes Europos investicijų fondas buvo galinga jėga remiant gyvybiškai svarbų mažųjų ir vidutinio dydžio įmonių sektorių pagal Investicijų planą Europai.) ESIF ir toliau dirbs tuose sektoriuose ir regionuose, kuriuose investicijų reikia labiausiai. Toliau sieksime naujo – 500 mlrd. EUR – tikslo. Tiek investicijų tikimės pritraukti iki 2020 m.

Antrasis Investicijų plano ramstis – konsultacinės paslaugos – 2018 m. dar labiau ir reikšmingiau prisidėjo prie Europos ekonomikos augimo ir inovacijų. 2018 m. konsultantai dirbo su 528 naujomis užduotimis, rengdami projektus, kurių investicinė vertė – maždaug 45 mlrd. EUR. Žinoma, darbui šioje Banko veiklos srityje svarbiausias pradinis etapas, kuriame konsultantai teikia ekspertines konsultacijas, padėdami planuojamus inovatyvius projektus paversti realybe.

Kad viso to pasiektų, EIB grupė pasikeitė. Nors svarbiausias dalykas yra galutinis ESIF poveikis ES gyventojams, didžiuojusi, kad mūsų bankininkai, teisininkai, ekonomistai, rizikos valdytojai ir inžinieriai taip sėkmingai prisitaikė prie šio naujo iššūkio. Bankas nukreipė dėmesį į mažesnes, inovatyvias bendroves ir startuoles, kurioms tikrai reikia finansavimo. Šiame sektoriuje glūdi didelis darbo vietų augimo poten-

„Europos investicijų bankas šiuos metus baigė stipresnis negu kada nors anksčiau ir pritraukė naujų investicijų, kurios artimiausiais dešimtmečiais bus darbo vietų kūrimo ir tvaraus augimo šaltinis.“

cialas, o jis yra svarbiausias siekiant užtikrinti Europos konkurencingumą pasaulyje. Mes siekėme papildomos vertės, o ne apimties, todėl kiekviename šios ataskaitos skyriuje daugiausia dėmesio skiriama konkrečioms mūsų projektų naudoms gavėjams.

Dėl to padidėjo naujų klientų skaičius ir 14 proc. sumažėjo vidutinės paskolos dydis, o EIB darbuotojams teko didesnis išsamaus patikrinimo, teisinės analizės ir ataskaitų rengimo darbo krūvis. Ir toliau stengsimės pritaikyti savo verslo modelius pagal kintančius ES ekonomikos poreikius. Tikimės, kad 2019 m. pusė visų sutarčių bus pasirašytos su naujais klientais, o nauji produktai ir iniciatyvos didesnės rizikos segmente sudarys apie 80 proc.

EIB grupė nuolat stiprina savo procesus ir paslaugas, kad atlaikytų ekonominius ir politinius sukrėtimus. Grupės veikla pasižymi tikrai veiksmingu daugiašaliu bendradarbiavimu klimato kaitos ir migracijos srityse. Banko 60-osios metinės buvo sveikintinas priminimas apie tai, kokią poveikį mūsų darbas turėjo ES piliečių gyvenimui ištisus dešimtmečius. Dar kartą patvirtiname savo įsipareigojimą investuoti į Europos ateitį ir tiesti klestinčios ir tvartos ekonomikos augimo kelią ES gyventojams.

Werner Hoyer

2018 M. SVARBIAUSI RODIKLIAI¹

EIB GRUPĖS REZULTATAI

EUROPOS INVESTICIJŲ BANKO
(EIB) FINANSAVIMAS

Pasirašyta 55,63 mlrd. EUR
vertės sutarčių

EUROPOS INVESTICIJŲ FONDO
(EIF) FINANSAVIMAS

Pasirašyta 10,06 mlrd. EUR
vertės sutarčių

EIB GRUPĖS FINANSAVIMAS²

64,19 mlrd. EUR

PASIRAŠYTA OPERACIJŲ

854

BENDRA REMTŲ INVESTICIJŲ
SUMA (ORIENTACINĖ)

apie 230 mlrd. EUR

BENDRA EIB
SKOLINIMOSI SUMA

60 mlrd. EUR

PRIORITETINĖS SRITYS

MVĮ IR VIDUTINĖS
KAPITALIZACIJOS ĮMONĖS

23,27 mlrd. EUR

INOVACIJOS

13,52 mlrd. EUR

INFRASTRUKTŪRA

12,25 mlrd. EUR

APLINKA

15,15 mlrd. EUR

KLIMATAS (EIB)

>29 % *viso finansavimo*

EKONOMINĖ IR SOCIALINĖ
SANGLAUDA IR KONVERGENCIJA
(EIB, EUROPA)

31,8 % *viso finansavimo*

INVESTICIJŲ PLANAS EUROPAI³

PATVIRTINTAS ESIF
FINANSAVIMAS

70,4 mlrd. EUR

PATVIRTINTA OPERACIJŲ

1 031

BENDRA SU ESIF SUSIJUSIŲ
INVESTICIJŲ SUMA

375,5 mlrd. EUR

500 MLRD. EUR TIKSLO
PROCENTINĖ DALIS

75 %

BENDRA PASIRAŠYTŲ ESIF
INVESTICIJŲ (EIB) SUMA

39,1 mlrd. EUR

BENDRA PASIRAŠYTŲ ESIF
INVESTICIJŲ (EIF) SUMA

14,6 mlrd. EUR

BENDRA PAGAL ESIF
PASIRAŠYTO EIB GRUPĖS
FINANSAVIMO SUMA

53,7 mlrd. EUR

¹ Finansiniai duomenys neaudituoti ir tik preliminarūs. Jeigu nenurodyta kitaip, pateikiami visos EIB grupės duomenys.

² Į EIB grupės finansavimo statistiką neįtrauktas nedidelis persidengimas dėl bendrų EIB ir EIF užduočių.

³ Pateikiami duomenys nuo Investicijų plano Europai įgyvendinimo pradžios iki 2018 m. gruodžio mėn.

EIB GRUPĖS POVEIKIS ⁴

BENDRA REMTŲ INVESTICIJŲ SUMA 2017 M.	232 mlrd. EUR
SUKURTA NAUJŲ DARBO VIETŲ IKI 2021 M.	1,2 mln
POVEIKIS ES BVP IKI 2021 M.	+ 1,1 %
SUKURTA NAUJŲ DARBO VIETŲ IKI 2036 M.	650 000
POVEIKIS ES BVP IKI 2036 M.	+ 0,7 %

DAR SMULKIAU ⁵

REMTŲ MVĮ IR VIDUTINĖS KAPITALIZACIJOS ĮMONIŲ SKAIČIUS	374 000
MVĮ IR VIDUT.KAPITALIZACIJOS ĮMONĖSE IŠLAIKYTA DARBO VIETŲ⁶	5 mln.
ELEKTROS ENERGIJOS GAMYBOS PAJĖGUMAI	15 228 MW, iš jų 86,1 % iš atsinaujinančiosios energijos
ĮRENGTA ARBA MODERNIZUOTA ELEKTROS LINIJŲ	26 037 km
NAMŲ ŪKIAI, KURIE GALI BŪTI APRŪPINAMI ENERGIJA	34,3 mln.
LABAI DIDELĖS SPARTOS SKAITMENINĖS JUNGTYS, NAUJOS IR ATNAUJINTOS	29 mln.
GYVENTOJŲ, KURIEMS TIEKIAMAS SAUGESNIS GERIAMAS VANDUO, SKAIČIUS	20 mln.
GYVENTOJŲ, KURIEMS SUDAROMOS GERESNĖS SANITARINĖS SĄLYGOS, SKAIČIUS	10 mln.
GYVENTOJŲ, KURIEMS SUMAŽINTA POTVYNIŲ RIZIKA, SKAIČIUS	1,7 mln.
PAPILDOMŲ KELEIVIŲ SKAIČIUS EIB FINANSUOTO TRANSPORTO PRIEMONĖSE	290 mln.
GYVENTOJŲ, GAUNANČIŲ GERESNĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS, SKAIČIUS	27,3 mln.
NAUJŲ ATLIEKŲ VALYMO ĮRENGINIŲ PAJĖGUMAS (TONOMIS PER METUS)	3,9 mln.
GERIAU TVARKOMI ŽEMĖS ŪKIO ARBA MIŠKININKYSTĖS PLOTAI	1,45 mln. ha

⁴ Remiantis EIB Ekonomikos departamento ir Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro bendrai sukurtu ekonominiu modeli pateikiami ES operacijų duomenys.

⁵ Skaičiai rodo 2018 m. pirmą kartą pasirašytų EIB finansuojamų naujų operacijų tikėtinus rezultatus pagal šiame etape turimus duomenis, jeigu nenurodyta kitaip.

⁶ Išlaikytų darbo vietų MVĮ skaičius rodo darbuotojų skaičių MVĮ arba vidutinės kapitalizacijos įmonėse, gavusiose EIB finansavimą 2018 m., ir darbuotojų skaičių MVĮ, gavusiose EIF finansavimą nuo 2017 m. spalio iki 2018 m. rugsėjo mėn.

EIB GRUPĖ JŪSŲ ŠALYJE

PLĖTROS ŠALYS IR ELPA* 1,9 mlrd. EUR
 RYTINĖS KAIMYNĖS 0,6 mlrd. EUR
 VIDURŽEMIO JŪROS REGIONAS 2,2 mlrd. EUR
 AKR**, UŠT*** IR PIETŲ AFRIKA 1,7 mlrd. EUR
 AZIJA, VIDURINĖ AZIJA IR 1,7 mlrd. EUR
 LOTYNŲ AMERIKA

ES DAUGIAŠALĖS

0,73 mlrd. 0,35 % BVP

* ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija
 ** AKR – Afrika, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno regionas
 *** UŠT – Užjūrio šalys ir teritorijos

Tamsesnė spalva reiškia, kad investicijos sudaro didesnę procentinę BVP dalį.

MUS SIEJANČIOS OBLIGACIJOS

Kas sieja Harrij, Santa Monikos Kalifornijoje vidurinės mokyklos mokytoją, ir Elizabetą, jaunesniąją akumuliatorių gamybos inžinierę Kroatijoje? Atsakymas – obligacijos. Tai yra EIB leidžiama fiksuotų pajamų finansinė priemonė. Prisijunkite prie mūsų kelionėje paskui pinigus iš Auksinio kranto į Adrijos pajūrį ir atgal (su palūkanomis).

1 Harris Keiley'us dirba mokytoju Santa Monikoje (Kalifornija). Kiekvieną mėnesį apie 10 proc. jo atlyginimo keliauja į pensijų fondą.

2 Harrio pensijų fondas perka finansines priemones visame pasaulyje, tarp jų ir EIB išleistas obligacijas. Kodėl pensijų fondas CalSTRS investuoja į šias obligacijas, dar konkrečiau – kodėl fondas perka ir EIB žaliasias obligacijas?

3 Kas dar be pensijų fondų, tokių kaip CalSTRS, perka EIB obligacijas ir kas skatina jas pirkti?

4 Viena iš EIB priemonių, į kurias buvo atkreiptas dėmesys atsiradus Investicijų planui Europai, buvo rizikos paskolos, t. y. paskolos, kurių dalininkai pasidalija ir rizika, kurią verslininkai patiria plėtodami savo verslą. Kodėl jos vadinamas kvazinuosavu kapitalu?

EIB sujungia lėšas, gautas už išleistas obligacijas, su kitomis priemonėmis, kad galėtų kurti skirtingus finansinius produktus. Viena iš tokių priemonių – ES biudžeto garantija, kuria remiamas Europos strateginių investicijų fondas. Jis, kaip Investicijų plano Europai dalis, sudaro galimybes EIB investuoti į mažesnes, rizikingesnes ir jaunesnes įmones. Kaip sekėsi tai daryti?

6 Bankas išskiria keturias pagrindines investicijų sritis. Inovacijos yra viena iš jų. Ką mes iš tikrųjų finansuojame investuodami į inovacijas?

7 Šiuo metu inovacijos automobilių sektoriuje orientuotos į dvi sritis: elektrifikaciją ir autonominį vairavimą. Kaip greičiausi pasaulyje elektriniai sportiniai automobiliai, kurie gali pasiekti 410 km/val. greitį, padeda mums visiems naudoti aplinkai nekenkiantį transportą?

8 Kroatijos bendrovė *Rimac*, kurią EIB finansavo 2018 m., gamina greičiausius pasaulyje elektrinius sportinius automobilius ir kuria ypač pažangią akumuliatorių technologiją.

9 Sužinokite, kaip Elizabeta Žalac, jaunesnioji akumuliatorių gamybos inžinierė, gavo darbą įmonėje *Rimac* ir bando pakeisti pasaulį.

1

MOKYTOJAS, MATANTIS VISĄ PASAULĮ

Kai maždaug prieš 30 metų Harris Keiley'us pradėjo dirbti mokytoju, vidurinės mokyklos mokinius jis mokė ekonomikos ir politikos. Tačiau investavimo ir asmeninių finansų valdymo pagrindų programoje nebuvo. Dabar jis sako: „Tai tikrai yra dalykai, kurių mokymo poreikis, mūsų nuomone, visoje Amerikoje didžiulis.“

Harris yra vienas iš tūkstančių Kalifornijos pedagogų, kurių pensijų santaupas valdo Kalifornijos valstijos mokytojų pensijų sistema (*CalSTRS*). Pagal standartinį išmokų planą, į kurį automatiškai įtraukiami visi Kalifornijos pedagogai, investuojama visų mokytojų vardu kolektyviai. Be to, Harris savanoriškai investuoja pagal papildomą fondo planą.

Kai JAV pensijų fondas perka EIB obligacijas, tai yra tvirtas finansinis statymas ir investicija Europoje, kurios kitaip gal net nebūtų buvę.

„Mokytojai nesiskiria nuo daugumos amerikiečių – jie darbštūs vidurinės klasės žmonės. Tačiau jie turi keletą išskirtinių ypatybių: visi yra profesionalai, baigę universitetus, dažnai su aukštesnio laipsnio diplomais, – pasakoja H. Keiley'us. – Bet kai kalbama apie papildomas pensijų sąskaitas, mokytojams siūloma tiek daug pasirinkimo galimybių, kad suderinti fondo interesus ir mokytojų interesus gana sunku. Todėl kartais mokytojai priima sprendimus, kurie nebūtinai geriausiai atitinka jų interesus.“

H. Keiley'aus nuomone, tuo *CalSTRS* ir skiriasi: nedideli mokesčiai, kuriuos reikia mokėti pagal pensijų planą, reiškia, kad investuodami mokytojai išsaugos didesnę savo investicijų pelno dalį. Be to, pasirinkimo variantų, pavyzdžiui, ar papildomos pensijos įmokos bus investuojamos daugiausia į obligacijas, ar į privatųjį nuosavą kapitalą besiformuojančiose rinkose, nėra daug, todėl jos suprantamos mokytojams, neturintiems finansinių reikalų tvarkymo patirties. „Kadangi manęs dar laukia nemažai darbo metų ir, tikiuosi, būsiu sveikas ir galėsiu dirbti, šiuo metu pasirinkau agresyvesnę savo papildomo plano investavimo strategiją. Jei būčiau vyresnis, galbūt rinkčiausi konservatyvesnę investavimo strategiją. Bet aš pats galiu pasirinkti,“ – sako Harris.

H. Keiley'us yra moksleivių sportininkų mentorius Santa Monikos vidurinėje mokykloje. Tai reiškia, kad jis dirba ne su įprastomis moksleivių klasėmis, bet individualiai su tais moksleiviais, kurie mokykloje labai aktyviai žaidžia amerikietiškojo futbolą, krepšinį, europietiškojo futbolą ir beisbolą. „Aš padedu moksleiviams išsiugdyti įgūdžių komplektą, kuris padidins tikimybę, kad jiems seksis klasėje, sporto aikštelėje ir apskritai vėliau gyvenime“, – sako jis. Vienas iš tokių gūdžių – finansų valdymas. H. Keiley'us įgijo daug patirties šioje srityje, dalyvaudamas *CalSTRS*.

Harry Keiley
Mokytojas, Santa Monikos vidurinė mokykla, Kalifornija

2 ŽALIOJI VALIUTA, KURIA REMIAMA ŽALIOJI POLITIKA

Kai Kalifornijos mokytojų pensijų fondo valdyba renkasi į posėdžius maždaug kartą per mėnesį, mokytojai kviečiami dalyvauti posėdyje arba stebėti jo transliaciją internetu. Daug mokytojų naudojasi proga išreikšti savo nuomonę. „Apie mokytojus galiu pasakyti viena – tai labai aistringi, labai aktyvūs fondo dalyviai“, – pasakoja Michaelis Sicilia, *CalSTRS*, antrojo pagal dydį JAV viešojo pensijų fondo, kurį valdo Kalifornijos mokytojų pensijų valdyba, viešųjų ryšių strategas.

CalSTRS, 2018 m. pabaigoje valdęs 223,8 mlrd. USD, aptarnauja daugiau kaip 910 000 pedagogų – nuo vaikų darželių auklėtojų iki universitetų profesorių. Visi mokytojai Kalifornijoje į fondą moka apie 10 proc. savo pajamų, kad užsitikrintų senatvės pensiją. Darbdaviai įmoka dar 18–19 proc. nuo jų atlyginimų, be to, tam tikras įmokas moka valstija.

Harris Keiley'us yra ne tik vienas iš mokytojų, kurio santaupos pensijai investuojamos fonde *CalSTRS*. Jis yra ir Mokytojų pensijų valdybos, prižiūrinčios *CalSTRS* veiklą, narys. „Komitetas, kuriame dirbu, atsakingas už turto paskirstymo strategiją, kuri padeda mums nustatyti procentinę portfelio dalį, investuotiną į kiekvieną turto klasę, ar tai būtų nekilnojamasis turtas, ar obligacijos, JAV ar už jų ribų, – aiškina jis. – Tačiau konkrečius investavimo sprendimus priima *CalSTRS* darbuotojai.“

Cathy DiSalvo, fondo *CalSTRS* asocijuotoji portfelio valdytoja, padeda priimti šiuos investicinius sprendimus. Jai vadovaujant *CalSTRS* investavo į EIB obligacijas. „Kalbant apie EIB ir kitus viršvalstybinius bankus, mes paprastai juos vertiname kaip gerą, rizikos vertą investiciją. Tokie bankai pasižymi labai gerais reitingais, todėl investicija yra stabili ir saugi, – sako Cathy. – O EIB atveju net ir tuo neapsiribojama: kadangi žinome, ką jis daro kaip Europos bankas (investuoja į tvarumą, darbo vietų kūrimą ir t. t.), neabejojame – tai yra dalykai, kuriuos galime palaikyti.“

Pasak C. DiSalvo, mokytojams „karšta tema“ yra iškastinis kuras ir aplinka. Šiam tikslui labai tinka EIB klimato apsaugos obligacijos, kurių pajamos naudojamos tik klimato politikai įgyvendinti. *CalSTRS* šių obligacijų įsigijo 2018 m. Rinkoje jos vadinamos žaliosiomis. „Įsigiję žaliųjų obligacijų stengiamės peržiūrėti projektus, kuriems skiriamos šios lėšos, – teigia C. DiSalvo. – Savo valdybą informuojame apie įvairius emitentus ir apie tų projektų pobūdį.“

Kaip valdybos narys, H. Keiley'us įsitikinęs, kad *CalSTRS* yra investavimo į aplinkos projektus priešakyje. „Ne tik dėl supratimo apie įvairių investicijų keliamą grėsmę aplinkai, bet ir dėl galimybių investuoti į aplinkos apsaugą“, – teigia jis.

EIB žaliosios obligacijos padeda įrodyti, kad jie teisūs.

„**Kadangi žinome, ką EIB daro kaip Europos bankas (investuoja į tvarumą, darbo vietų kūrimą ir t. t.), neabejojame – tai yra dalykai, kuriuos galime palaikyti.**“

Cathy DiSalvo
Fondo *CalSTRS* asocijuotoji portfelio valdytoja

3 ES BANKO FINANSAVIMAS

Eila Kreivi, Europos investicijų banko Kapitalo rinkų departamento direktorė, žino, kad geriausias laikas bandyti pritraukti pinigų rinkose yra metų pradžia, o vėliau – rugsėjo ar spalio mėnesiai. „Investuotojai uždaro sąskaitybą metų pabaigoje, tada nuo keturių iki šešių savaitių sėdi nieko neveikdami, o pinigai išde kaupiasi. O kai prasideda nauji metai, jie turi daug laisvų pinigų ir jau būna ištroškę veiklos ir rezultatų, kurių iš jų tikimasi. Taigi jie puola pirkti, – pasakoja Eila. – Pinigus reikia įdarbinti.“

Tas pats vyksta ir metų viduryje, kai investuotojai uždaro savo sąskaitybą ir vyksta atostogauti, leisdami pinigams kauptis, kol jie sugrįš ir rugsėjį vėl pradės investuoti.

Planuodamas didelius obligacijų pasiūlymus EIB konsultuojasi su bankais partneriais, ypatingą dėmesį atkreipdamas į rinkos paklausos rodiklius, kad galėtų nuspręsti dėl kiekvienos emisijos išpirkimo termino, valiutos ir kitų ypatybių. Ką geriausiai pirktų? Dešimties metų išpirkimo termino obligacijas JAV doleriais ar penkerių metų obligacijas eurai? Iki kiekvienų metų pradžios Direktorių valdyba susitaria dėl Banko bendros finansavimo programos, įskaitant maksimalią pinigų sumą, kurią planuojama surinkti, ir dėl principų, kuriais vadovaujamasi investuojant.

**Pinigus
reikia
įdarbinti.**

Pagrindiniai EIB obligacijų pirkėjai yra privačiojo sektoriaus bankai, ES nepriklausančių šalių centriniai bankai ir investiciniai bei pensijų fondai, tokie kaip *CalSTRS*. „Paklausa kyla iš bankų priežiūros reikalavimų palaikyti aukštos kokybės likvidumo atsargas, pavyzdžiui, likvidžius vertybinius popierius, tokius kaip EIB obligacijos, – aiškina E. Kreivi. – O banko balansas parodys, kokia valiuta denominuotų obligacijų jam reikia. Jeigu balanso valiuta – Švedijos krona, jiems reikės pirkti obligacijas, denominuotas Švedijos kronomis.“

E. Kreivi sako, kad Europoje beveik visi, kas gali pirkti EIB obligacijas, jas ir perka, išskyrus Viduržemio jūros regiono šalis, kuriose vyriausybinių obligacijų pelningumas yra didesnis, todėl jos konkurencingesnės. Jei Italijos, Graikijos, Portugalijos ir Ispanijos ekonomika pagerės tiek, kad sumažėtų vyriausybinių obligacijų pajamingumas, EIB obligacijų paklausa gali padidėti ir ten.

Šiuo metu EIB vis dažniau stengiasi pritraukti lėšų ne Europoje. Vienas iš šaltinių yra ES nepriklausančių

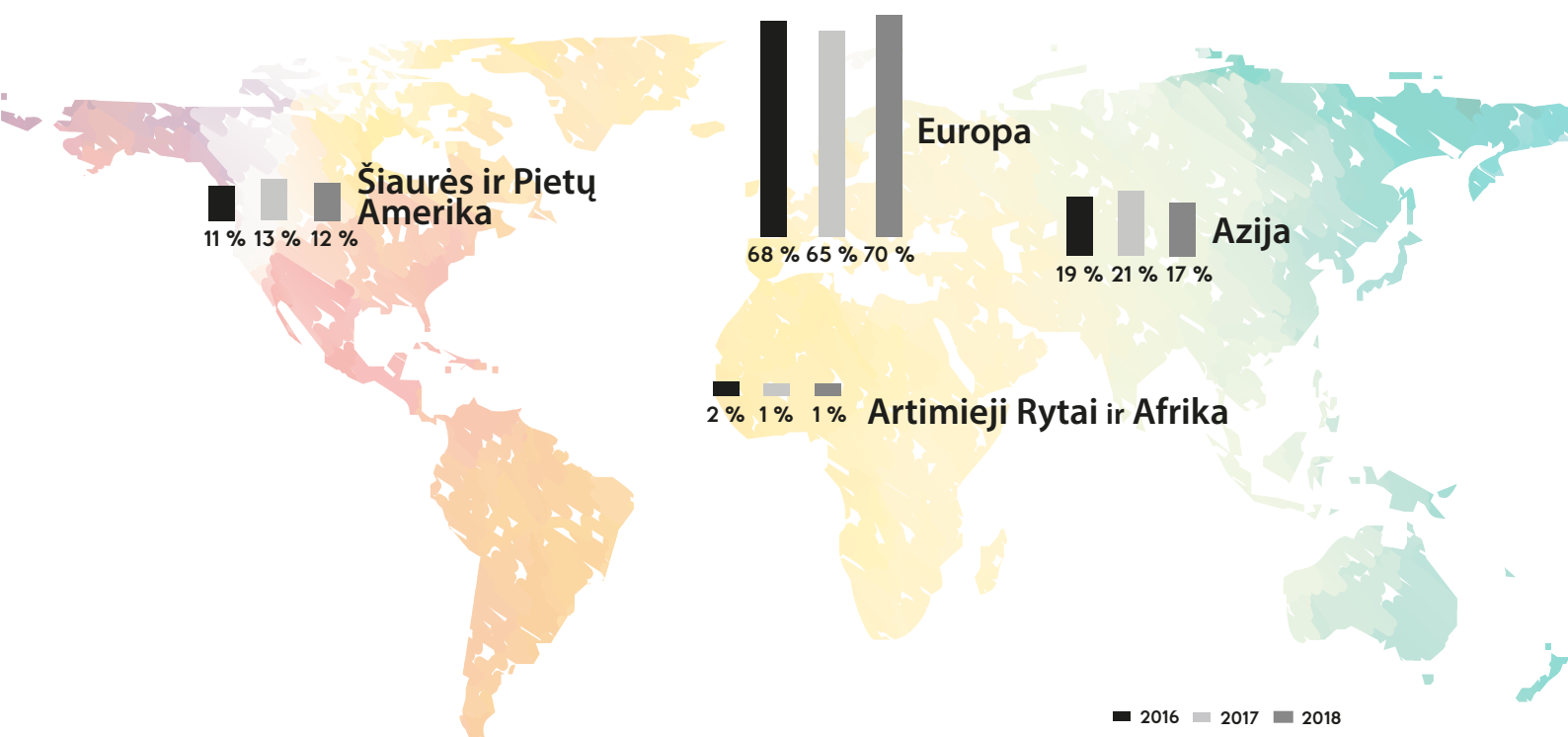

Eila Kreivi
EIB Kapitalo rinkų skyriaus vadovė

valstybių centrinių bankų valiutos rezervai. Nors pagal Maastrichto sutarties taisykles ES centriniai bankai negali pirkti EIB obligacijų pirminėje rinkoje, kiti centriniai bankai gali. Tokiais atvejais, anot E. Kreivi, populiariausia valiuta yra JAV doleris.

Kitas naujo finansavimo šaltinis yra privačiojo sektoriaus investuotojai. „Norime maksimaliai padidinti investuotojų skaičių. Niekas, kam tenka daug skolintis, nenori stovėti ant vienos kojos, – teigia E. Kreivi. – Štai kodėl mes turime geriau prisistatyti išoriniam pasauliui. Kodėl neturėtume norėti pritraukti Europai neeuropinių lėšų?“

Bendra 2018 m. finansavimo suma: 60 MLRD. EUR

PASISKIRSTYMAS PAGAL VALIUTĄ

4 AR TAI PAUKŠTIS? AR LĖKTUVAS? TAI RIZIKOS KAPITALO PASKOLA!

Po Europos ekonomikos krizės novatoriškos mažosios ir vidutinės įmonės negalėjo rasti kapitalo, reikalingo verslui plėsti. Padėtis buvo sunki visame žemyne, todėl EIB teko išrasti superherojų, kuris padėtų jį išgelbėti. Drąsių naujų finansinių produktų atsiranda ten, kur kitos priemonės bijo pasirodyti, ir jie gelbsti inovatyvias įmones visoje Europoje nuo finansavimo bado. Rizikos paskola yra EIB produktas, turintis ir paskolos, ir investicijos į nuosavą kapitalą požymių. Skiriamoji jo ypatybė: EIB investicijos grąžinimas susietas su bendrovės veiklos rezultatais, bet neatskiedžiant steigėjų nuosavybės dalies.

“ Kalbant ekonomikos terminais, tai tarsi nuosavybė, – sako Hristas Stoykovas, EIB Augimo kapitalo ir inovacijų finansavimo skyriaus vadovas. – Mes prisiimame tokią pačią riziką, kokią prisiima nuosavo kapitalo savininkai.”

Rizikos kapitalo skola dar vadinama kvazinuosavybe. „Jei bendrovė bankrutuoja, prarandame pinigus panašiai kaip akcininkai. Jeigu jai ypač gerai sekasi, mes iš dalies dalijamės ta sėkme“, – pasakoja H. Stoykovas.

“ **Nėra dviejų panašių sandorių. Kiekvienas sandoris – kitoks.** ”

Iš esmės šis produktas – tai paskola, suteikiama bendrovei, kurios balansas teikiant paraišką gali ir neatrodyti taip, tarsi ji galėtų administruoti tokią paskolą. EIB galėjo visiškai išvystyti produktą padedamas Europos strateginių investicijų fondo, kuris remia inovatyvias, greitai augančias bendroves. „Greitai augančios bendrovės Bankui yra naujo tipo klientas, ir kiekvienas pagal šią priemonę mūsų sudaromas sandoris kiekvieną kartą yra sudaromas su visiškai nauju Banko klientu“, – pabrėžia H. Stoykovas. Kad lėšos bendroves pasiektų greičiau, EIB Direktorių valdyba įgaliojo Valdymo komitetą pasirašyti rizikos sandorius, jeigu jie atitinka investavimo į inovacijas tinkamumo kriterijus.

„Norėdami patvirtinti tokius sandorius turėjome tapti lankstesni, – sako H. Stoykovas. – Nėra dviejų panašių sandorių. Kiekvienas sandoris – kitoks.“

Hristo Stoykov
EIB Augimo kapitalo ir inovacijų
finansavimo skyriaus vadovas

5 TIKSLAS PASIEKTAS

Nauji dalykai gali būti rizikingi. Juk jei to naujo dalyko niekas nebandė anksčiau, nežinia, kas gali atsitikti. Štai tada pasirodo Europos strateginių investicijų fondas.

Pagal Investicijų planą Europai, vadinamą Junckerio planu, EIB grupė ir Europos Komisija kartu atidėjo 21 mlrd. EUR garantijų programai, pavadintai Europos strateginių investicijų fondu (ESIF). ESIF parama Bankui leidžia investuoti į rizikingesnius, inovatyvesnius projektus – kartais į nematerialiojo turto projektus, kurių gyvavimo istorija trumpa.

2018 m. EIB grupė pasiekė savo pirmąjį ambicingą tikslą pagal ESIF, viršydama pradinį tikslą – per trejus metus pritraukti 315 mlrd. EUR investicijų. Kai liepos mėn. suėjo šis terminas, faktiškai buvo pritraukta daugiau kaip 334 mlrd. EUR. Tikimasi, kad dėl to iki 2020 m. ES BVP padidės maždaug 1,3 proc. ir bus sukurta 1,4 mln. darbo vietų. Šios investicijos turės ilgalaikį struktūrinį poveikį produktyvumui ir konkurencingumui. Remiantis EIB ekonomistų, dirbančių kartu su Europos Komisijos Jungtiniu tyrimų centru, makroekonominio poveikio analize, iki 2036 m. dėl šių operacijų bus sukurta maždaug 800 000 darbo vietų, o ES BVP padidės papildomais 0,9 proc.

Todėl nenuostabu, kad Europos teisės aktų leidėjai nusprendė padidinti garantiją ir pratęsti ESIF veiklą iki 2020 m., o naujasis tikslas yra 500 mlrd. EUR.

REALUS SKLINDAMASIS POVEIKIS

Debora Revoltella
Ekonomikos departamento direktorė

Bet koks yra bendras Banko poveikis?

„Jei norite įrengti plačiajuosčio ryšio tinklą, kad turėtumėte greitesnį internetą, jūs ne tik samdote žmones, kurie perkasa kelią ir kloja kabelį žemėje, bet ir darote poveikį žmonių, kurie gamina optinio pluošto kabelį ar prekes, kurioms įsigyti išleidžiami jų atlyginimai, įdarbinimui, – aiškina EIB vyriausioji ekonomistė Debora Revoltella. – Per ilgesnį laiką jūs duodate darbo statybininkams ir darbininkams, gaminantiems reikalingas medžiagas, o greitesnis interneto ryšys leidžia atsirasti naujoms paslaugoms ir gali sužlugdyti kai kurias esamas. Tai prisideda prie konkurencingumo ir bendro ekonomikos aktyvumo.“

Ši ekonominė veikla turi plataus masto ilgalaikį poveikį, kurį pastebėti nelengva, kai matote tik patį projektą, bet šis poveikis lemia ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą. Siekdami išmatuoti šį poveikį, EIB ekonomistai bendradarbiauja su Europos Komisijos Jungtiniu tyrimų centru, kad parengtų jo vertinimo modelį. Kiekvienas EIB grupės projektas ES įtraukiamas į modelį su išsamia informacija apie projektą, pavyzdžiui, investicijos dydis, projekto bei paskolos trukmė ir sektoriaus, kuriame investuojama, charakteristika. Remiantis naujausiais duomenimis apie 2017 m. pasirašytas investicijų sutartis, iki 2036 m. šie projektai turėtų sukurti 650 000 darbo vietų ir 0,7 proc. padidinti ES BVP – toks bus ilgalaikis poveikis Europos ekonomikai. Trumpuoju laikotarpiu sklindamasis poveikis yra dar didesnis. Tikimasi, kad iki 2021 m. investicijų, kurias EIB grupė rėmė 2017 m., poveikis bus 1,1 proc. padidėjęs ES BVP ir beveik 1,2 mln. sukurtų darbo vietų.

6 KUR NUSIPIRKTI INOVACIJŲ?

EIB investuoja lėšas, kurių pritraukia finansų rinkose, į keturias pagrindines sritis: infrastruktūrą, aplinką, mažąsias ir vidutines įmones bei inovacijas. Bet kas yra inovacijos ir kaip jos atsiranda dėl finansavimo?

// Kai pasižiūri atgal, pamatai, kad inovacijos iš tikrųjų reiškia mokslinių tyrimų idėjų perkėlimą į technologiją, produktą ar procesą – tai, ką galite apsaugoti, pavyzdžiui, kreipdamiesi dėl patento, – sako EIB Gyvybės mokslų skyriaus vadovė Felicitas Riedl. – Svarbu, kad po to turima intelektualinė nuosavybė būtų naudojama. Nepakanka tik parodyti ką nors naujo – tai turi tarnauti kokiam nors tikslui.“

Tas tikslas įgauna įvairias formas. Gali būti, kad mišinėliais maitinami kūdikiai gauna sveikatai naudingų medžiagų iš natūralių priedų, kuriuos gamina *Jennewein*, praeitais metais EIB finansuota bendrovė. Arba kad elektromobilių įkrova išsilaiko ilgiau, jeigu naudojami kito mūsų finansuoto gamintojo, *Rimac*, sukurti akumulatoriai. Žvelgiant dar plačiau, tikslas – tvariai auginti ekonomiką, prisidėti prie žmonių gerovės

DARBAS KLIMATO POLITIKOS IR SANGLAUDOS SRITYSE

EIB ne tik sutelkia dėmesį į keturias „politikos“ sritis (infrastruktūra, aplinka, MVĮ ir inovacijos), bet ir išskiria du prioritetus, taikomus visoms politikos sritims – tai klimato politika ir sanglauda. **Klimato politika** reiškia pastangas riboti išmetamo anglies dioksido kiekį ir padėti visuomenėms bei ekosistemoms prisitaikyti prie klimato kaitos. **Sanglauda** reiškia pradinę ES viziją padėti mažiau pasiturintiems Europos regionams pasivyti geriau gyvenančiųjų gyvenimo standartus. Kai kuriais projektais siekiama daug tikslų vienu metu. Pavyzdžiui, EIB finansavo Kroatijos bendrovę *Rimac*, 2012 m. suteikęs jai paskolą, skirtą MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms remti, per Kroatijos nacionalinį vystymo banką (*HBOR*). Vėliau, 2018 m., EIB suteikė tiesioginę paskolą *Rimac* moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai finansuoti – taip buvo remiamos inovacijos. Kadangi įmonės veikla skatina elektrinių transporto priemonių naudojimą, skolinimas patenka į klimato politikos sritį. Kurdama Kroatijoje darbo vietas *Rimac* atitinka ir sanglaudos kriterijų.

didėjimo ir kurti darbo vietas. O inovacijos padeda tiek tiesiogiai kurti darbo vietas aukštos kvalifikacijos žmonėms, tiek didinti netiesioginį užimtumą per šalutinį poveikį. „Mums reikia vengti protų nutekėjimo iš Europos“, – tvirtina F. Riedl.

Štai kodėl inovacijų finansavimas labai dažnai reiškia žmonių, turinčių naujų idėjų ir sprendimų, finansavimą. „Mes finansuojame kapitalo išlaidas, pavyzdžiui, laboratorijos įrangą, arba investicijas į bandomuosius gamybos įrenginius, – aiškina F. Riedl. – Bet paprastai didžiąją inovacijų, mokslinių tyrimų ir plėtros projekto sąnaudų dalį sudaro idėjų brandinimas žmonių galvose – darbo užmo-kesčio išlaidos.“

„Norime, kad ES būtų idėjų iniciatorė ir įgyvendintoja.“

Kalbant apskaitos terminais, smegenys ir intelektinė nuosavybė patenka į „nematerialiojo turto“, kurio vertę sunku nustatyti ir apsaugoti, kategoriją. Dėl šios priežasties bankai mažiau linkę naudoti nematerialųjį turtą kaip paskolos įkaitą, todėl inovatyvioms įmonėms sunku gauti finansavimą. Europoje šią spragą užpildo EIB. ES bankas turi platų finansinių produktų portfelį, kad galėtų apimti įvairius inovacijų etapus – nuo paskolų, skirtų padėti universitetams kurti mokslinių tyrimų infrastruktūrą, startuolių finansavimo iki lėšų, skiriamų didelėms įmonėms, kad jos galėtų vystyti inovacijas.

„Europos vyriausybės dažnai naudoja viešąsias lėšas pirmiesiems mokslinių tyrimų etapams, bet po to daug gerų idėjų perkeliamos kitur, nes didėjant finansavimo poreikiui ši ekosistema nepadedą perkelti puikių mokslinių tyrimų į jų pritaikymo lygį, – sako F. Riedl. – Visa nauda iškeliauja į užsienį, kur galima rasti daugiau pinigų.“

„Norime, kad ES būtų idėjų iniciatorė ir įgyvendintoja, – teigia ji. – Kad ji grąžintų skolą visuomenei čia.“

Felicitas Riedl
EIB Gyvybės mokslų skyriaus vadovė

7 KAS ATsiranda PIRMIAU – VIŠČIUKAS AR AKUMULIATORIUS?

Kaip teigia EIB Skaitmeninimo ir mažųjų įmonių skyriaus vyriausiasis inžinierius Aris Pofantis, šiuo metu automobilių pramonėje vyrauja dvi pagrindinės tendencijos: elektrifikacija ir autonominis vairavimas.

Dėl elektrifikacijos automobiliai darosi paprastesni. Elektriniai automobiliai turi mažiau detalių nei vidaus degimo varikliai ir beveik visų šių detalių technologija yra išvystyta. Išskyrus vieną: akumuliatorių.

„Kol kas akumulatorius yra pagrindinis ribojantis veiksnys, trukdantis pradėti masiškai gaminti elektromobilius. Niekada nebuvo sukurtas akumulatorius serijinei, komercinio masto automobilių gamybai, o jo kaina vis dar labai didelė“, – aiškina A. Pofantis. Be to, automobilių akumuliatorių baterijų energinė talpa (taigi ir automobilių asortimentas) vis dar nedidelė, vartotojams tai sukelia vadinamąją ilgo atstumo baimę, nes jie nerimauja, kad gali įstrigti pakelėje nepasiekę įkrovimo stotelės.

A. Pofantis sako, kad tai sukuria klasikinę „vištos ir kiaušinio“ situaciją: kelyje nesant pakankamai elektromobilių trūksta ekonominės motyvacijos steigti įkrovimo stočių tinklus. Tačiau esant per mažai įkrovimo stočių, žmonės nenoriai perka elektromobilius. Vis dėlto padėtis keičiasi. 2018 m. EIB patvirtino pirmąją 115 mln. EUR paskolos dalį *Enel X* – Italijos bendrovei, kuri visoje šalyje įrengė elektrinių automobilių įkrovimo įrenginius.

„Mes įrengėme infrastruktūrą, nes tikėjome, kad kai tai padarysime, rinka atsivers. Taip ir atsitiko, – sako Albertas Piglia, įmonės *Enel X* elektroninių transporto priemonių judumo vadovas. – Vos per keletą mėnesių elektromobilių pardavimas išaugo dvigubai.“

“ Noriu įkvėpti permainoms ir įjungti jungiklį Europai. “

Elektromobilių akumulatoriai gaminami beveik vien už ES ribų, todėl Europa yra priklausoma nuo Japonijos, Kinijos ir Korėjos. Švedijoje tai siekia pakeisti bendrovė *Northvolt*. 2018 m. EIB pasirašė 52,5 mln. EUR paskolą *Northvolt* demonstravimo gamyklos, kurioje įmonės gamybiniai partneriai galės išbandyti ličio jonų akumulatorius, statybai. Gigafabriko dirbs iki 2 500 žmonių.

Peteris Carlssonas, *Northvolt* įkūrėjas, grįžo į Švediją 2017 m., daugiau nei pusę dešimtmečio pragyvenęs Palo Alto, Kalifornijoje ir dirbęs *Teslos* tiekimo grandinės pasauliniu vadovu. „Aš noriu įkvėpti pokyčius ir įjungti jungiklį Europai“, – sako P. Carlssonas.

Švedija yra gera vieta *Northvolt*, nes turi pagrindinių žaliavų, reikalingų akumuliatorių gamybai, pavyzdžiui, grafito ir nikelio. Šalis taip pat turi daug nebrangios hidroelektros, be to, joje yra daug modernių uostų, iš kurių galima eksportuoti akumulatorius į visą Europą ir už jos ribų. Bendrovė net tikisi perdirbti senus akumulatorius ir taip sutaupyti kitų mineralų, pavyzdžiui, kobalto, sąskaita.

8 GREIČIAUSIAS PASAULYJE ELEKTROMOBILIS IR ... NEĮGALIOJO VEŽIMĖLIS?

„Kai šito ėmiausi, elektromobiliai buvo laikomi bjauriais ir lėtais, – pasakoja Mate’as Rimacas. – O aš norėjau įrodyti, kad jie gali būti smagūs, įdomūs ir greiti – net greitesni nei automobiliai su vidaus degimo varikliais. Ir tada pagalvojau: noriu kurti savo automobilį.“

Mate’as Rimacas išties sukūrė savo automobilį ir savo automobilių įmonę. *Rimac* Kroatijoje yra vienintelė nacionalinė automobilių pramonės įmonė, gaminanti naujausios technologijos akumulatorius. *Rimac* automobilis *Concept One* buvo pristatytas 2011 m. Tuo metu tai buvo galingiausias eksploatuotinas elektromobilis pasaulyje, išvystydavęs nuo 0 iki 60 mylių per valandą greitį per 2,5 sek.

Nuo mažų dienų elektronika ir automobiliais žavėjęsis M. Rimacas išvystė bendrovę nuo garaže dirbusios startuolės iki pirmaujančios elektroninės prekybos ir akumuliatorių technologijos įmonės. Iš pradžių bendrovėje *Rimac*, įsikūrusioje mažame miestelyje netoli Zagrebo, dirbo šeši žmonės. Dabar bendrovėje dirba 400 darbuotojų iš 26 šalių ir ji sparčiai auga.

Tokiai greitai plėtrai reikėjo nemenkų investicijų. Pirmą kartą EIB padėjo *Rimac* suteikdamas paskolą *HBOR*, Kroatijos nacionaliniam vystymo bankui, kuris perskolina EIB lėšas mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Vėliau, 2018 m. gruodžio mėn., EIB suteikė *Rimac* 30 mln. EUR kvazinuosavybės paskolą finansuodamas įmonės mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą. EIB nefinansuoja konkrečių automobilių modelių vystymo, bet finansuoja švaraus transporto technologijas bendriems tikslams.

Rimac daug labiau prisideda prie Europos elektromobilių pramonės nei tiesiog prie nišinių sportinių automobilių kūrimo. „Automobilis *Concept One* yra bendrovės pajamų šaltinis ir galimybė pademonstruoti technologiją, – sako Aris Pofantis. – Atsiradus tokio galingumo elektromobiliui kaip *Concept One*, žmonės pradeda kitaip žiūrėti į elektromobilius.“

Kaip teigia EIB investicijų specialistas Aleksandaras Mihajlovicius, *Rimac* technologija pritaikoma gerokai plačiau: „Ta pati technologija gali būti naudojama ne tik sportiniuose automobiliuose, bet ir traukiniuose, autobusuose, net neįgaliųjų vežimėliuose.“

„Ta pati technologija gali būti naudojama ne tik sportiniuose automobiliuose, bet ir traukiniuose, autobusuose, net neįgaliųjų vežimėliuose.“

9

IŠVALYSIME ADRIJĄ IR AUTOMOBILIŲ PRAMONĘ

Kai Elizabeta Žalac gimė Džurdževace, 6 000 gyventojų turinčiame miestelyje šiaurės Kroatijoje, jos tėvai vis dar važinėjo sovietiniu automobiliu *Lada*. Dabar ji dirba vieno iš greičiausių pasaulyje automobilių gamybos įmonėje.

Elizabeta studijavo medicinos prietaisų dizainą Zagrebo universitete ir dirbo toje srityje, bet jai atrodė, kad siekti karjeros namuose galimybių mažai. „Iš pradžių galvojau, kad Kroatijoje nerasiu darbo, nes darbo vietų pagal mano specializaciją buvo mažai, – pasakoja ji. – Todėl ketinau išvykti, nors iš tikrųjų norėjau gyventi Kroatijoje, arti šeimos ir draugų.“

„**Iš tikrųjų pats svarbiausias dalykas man buvo bendrovės žaliasis aspektas.**“

Elizabeta pamatė skelbimą, kuriame buvo kviečiama dirbti akumuliatorių sistemų dokumentų inžinieriumi bendrovėje *Rimac*. Nors apie automobilius išmanė nedaug, jau nekalbant apie elektromobilius, ji padavė prašymą dėl darbo. „Iš tikrųjų pats svarbiausias dalykas man buvo bendrovės žaliasis aspektas“, – sako Elizabeta.

Aplinkos klausimai Elizabetai labai svarbūs. Ji, kaip nardymo klubo narė, dalyvauja kampanijoje, kurios tikslas – išvalyti Adrijos jūros pakrantę ir Kroatijos ežerus.

Bendrovei *Rimac* darbuotojų ieškojusi įmonė pastebėjo, kokia atsidavusi yra Elizabeta, ir ją pasamdė. Jos skyriuje dirbo tik dar viena moteris. Pirmasis darbas buvo akumuliatoriai Ispanijos lenktyniniam elektromobiliui *SEAT*. Elizabetai buvo kilę abejonių dėl darbo sektoriuje, kuriame dominuoja vyrai, bet kolegos jai labai padėjo. „Aš klausinėdavau, mokiausi po darbo namuose ir netrukus, kolegų padedama, pradėjau susigaudyti,“ – prisimena Elizabeta.

Dabar Elizabeta paaukštinta iki jaunesniosios akumuliatorių inžinierės ir dirba *Rimac* pusiauautonominio sportinio automobilio *Concept 2*, kurio didžiausias greitis – 412 km/val., projekte. „Labai didžiuojuosi, kad dirbu bendrovėje, dalyvaujančioje pasauliniuose pokyčiuose ir tikrai darančioje teigiamą poveikį pasauliui ir aplinkai, – tvirtina ji, – ir kad tai vyksta mažame mieste tokioje nedidelėje šalyje kaip Kroatija.“

Elizabeta Žalac
Jaunesnioji akumuliatorių inžinierė

ILGAS IR SUNKUS KELIAS

EIB kovoja su klimato kaita ir skatina įtraukų vystymą visame pasaulyje – nuo nedidelės Švedijos salos iki Senegalo kaimo, ir tai darys tol, kol reikės, kad būtų užtikrinta tvari ateitis.

Helenos Mueller vaikystė prabėgo nedidelėje Šiaurės Europos saloje. Ten gyvendama ji visam gyvenimui pasirinko aplinkos ir klimato finansų sritį.

1

Mažuose miestuose Šiaurės Egipte dėl blogų sanitarinių sąlygų serga vaikai, o teršalai išplaukia į vandens baseinus ir jūrą.

4

Alecta, viena iš didžiausių naujų EIB tvarumo obligacijų pirkėjų, neinvestuoja į sritis, kurios labai kenkia aplinkai.

2

3

EIB naujosios tvarumo obligacijos skirtos dideliems projektams, kurie gerina milijonų žmonių gyvenimą.

5

Kad sukurtų tvarią ateitį, pasaulis turi padaryti daugiau. Atlikdamas savo vaidmenį EIB daug investuoja į klimato politiką.

7

Fondas *Grameen Crédit Agricole* kovoja su skurdu ir padeda moterims Afrikos kaimiškuosiuose regionuose teikdamas nedideles paskolas.

6

Būdama paauglė, Soukeyna Bâ su senele kiekvieną dieną nueidavo daug kilometrų padėti neturtingiems žmonėms. Dabar ji kovoja už moterų teises ir ekonomines galimybes Senegale ir už jo ribų.

1

UŽAUGĘ YPATINGOJE VIETOJE

Helena Mueller užaugo mažoje Elando saloje Švedijoje. Ji prisimena, kaip mokytojai perspėdavo, kad šalia esanti Baltijos jūra labai nesaugi dėl nutekamųjų vandenų, pramoninių atliekų ir chemikalų. „Kai augi tokioje ypatingoje vietoje kaip Elando sala, tavo visada supa jūra, dangus ir gamta, todėl natūralu, kad tau labai rūpi aplinkos apsauga“, – aiškina Helena Mueller. Helena teigia, kad aplinkos apsaugos finansų ir tvarumo kelio pasirinkimą lėmė jos mokytojai ir gyvenimas saloje.

H. Mueller, gyvenanti netoli Stokholmo, neseniai metė tvarumo konsultantės darbą apskaitos bendrovėje KPMG, norėdama padėti startuolėms naudotis skaitmeninėmis technologijomis ir dirbti tvariai. 2018 m. ji padėjo įsteigti technologijų startuolę *Doconomy*. Ši Švedijos bendrovė kuria mobiliosios bankininkystės paslaugas, suteikiančias žmonėms galimybę stebėti savo poveikį klimato kaitai ir jį kompensuoti investuojant į aplinkos apsaugos projektus arba dedant santaupas į tvarius fondus.

„Kai kalbame apie klimato krizę, manau, labai svarbu, jog imame pabrėžti, kaip globalinis atšilimas ir klimato kaita iš tikrųjų veikia žmones visame pasaulyje, – sako ji. – Kenkiame ne tik gamtai, bet ir kitiems žmonėms. O juk kiekvienas žmogus turi teisę į tinkamą gyvenimą.“

H. Mueller buvo malonu sužinoti, kad jos pensijų fondas, kurį tvarko Švedijos fondo valdytoja bendrovė *Alecta*, investuoja į EIB aplinkos apsaugos obligacijas. 2018 m. *Alecta* buvo viena iš didžiausių ES banko naujųjų tvarumo obligacijų pirkėjų. „Šaunu, kad mano pensija tvarkoma tokiu būdu, – sako Helena – Vienas iš svarbiausių sprendimų, kurį galite priimti siekdami mažinti savo neigiamą poveikį planetai – investuoti tvariai. Tai gali turėti milžinišką poveikį.“

„Sunku negalvoti apie gamtą, kai esi jos apsuptas.“

Anot H. Mueller, finansų įstaigos turėtų skirti daugiau laiko visuomenei šviesti apie atsakingą investavimą ir stengtis pasakoti už skaičių slėpinčias istorijas.

EIB deda daug pastangų, siekdamas įrodyti, kad žaliosios obligacijos padeda spręsti klimato kaitos problemą ir kad jo tvarumo obligacijos užtikrina tinkamą poveikį. Bankas buvo pirmasis emitentas, sukūręs išsamias informacijos apie projektų, kurie gauna lėšų iš žaliųjų obligacijų, poveikį teikimo taisykles ir paskatinęs kurti suderintą sistemą, pagal kurią ataskaitas teiktų visi žaliųjų obligacijų emitentai.

„Bankai yra sutelkę dėmesį į pinigus, į reikalų finansinius aspektus, į pinigų investavimą, – teigia H. Mueller. – Jie ne visada galvoja apie bendruomenės įtraukimą, kad parodytų žmonėms, kas vyksta, pateikdami asmenišką požiūrį ir pasakodami istorijas.“

Helena Mueller
Aplinkos verslo atstovė

2 PAREIGA APSAUGOTI ATEITĮ

Švedijos pensijų fondų valdytoja *Alecta* domėjosi atsakingu investavimu kelis dešimtmečius, o prieš trejus metus paskyrė asmenį, atsakingą už šį klausimą. Prieš imdamasis naujojo vaidmens Peteris Lööwas 15 metų dirbo *Alectos* projektų vadovu ir rizikos analitiku. P. Lööwas užtikrina, kad svarstydamas investicijas *Alecta* nuolat vertintų aplinkos ir socialinius veiksnius, taip pat tvarumą. Tai didelis darbas. *Alecta* yra didžiausia darbuotojų pensijų fondų valdytoja Švedijoje, atstovaujanti aukšto lygio bendrovėms, tokioms kaip *Volvo*, *ABB* ir *Ericsson*.

P Lööwas teigia, kad uždirbti pinigų klientams ir saugoti aplinką nėra prieštaringos idėjos. „Visą laiką diskutuojame šiuo klausimu. Šie du tikslai neprieštarauja vienas kitam. Jei esate ilgalaikis investuotojas tikrąja šio žodžio prasme, privalote atsižvelgti į daugiau veiksnių, ne tik į finansinius duomenis. Tai apima visuomenę, klimatą, aplinką, nes visi šie aspektai darys poveikį jūsų investicijoms.“

Alecta nesiims investicijos, jeigu ji nėra tvari arba daroma nesilaikant fondo atsakingo investavimo modelio.

„Nesame filantropinė organizacija, bet mums patinka portfelyje turėti žalio ir tvaraus turto. To tikisi mūsų klientai, be to, norime mes patys“, – pažymi P. Lööwas.

Alecta valdo 2,4 mln. privačių klientų ir 34 000 bendrovių pensijų lėšas – 85 mlrd. EUR. Ji turi 3 mlrd. EUR žaliųjų obligacijų ir 450 mln. EUR kitų tvarių investicijų. Įmonė buvo viena didžiausių EIB naujųjų tvarumo obligacijų pirkėjų, kai rugsėjo mėn. buvo išleista pirmoji 500 mln. EUR emisija. *Alecta* buvo svarbiausias investuotojas, nupirkęs 50 mln. EUR vertės naujųjų obligacijų.

„Mes vertiname EIB suteikiamą skaidrumą“, – sako P. Lööwas.

“ Mums patinka portfelyje turėti žalio ir tvaraus turto. “

Peter Lööw
Bendrovės *Alecta* Atsakingo investavimo skyriaus vadovas

3 NAUJOS OBLIGACIJOS TVARIAI ATEIČIAI

Švaraus geriamojo vandens finansavimas milijonams žmonių

Vanduo yra vertingas išteklius, tačiau jo finansavimas yra brangus, atsižvelgiant į tai, kokios sudėtingos infrastruktūros reikia jo valymui ir tiekimui į namus ir verslo įmones. Vienas iš naujausių EIB produktų, tvarumo obligacijos, išleidžiamos vandens projektams finansuoti Europoje ir tokiose vietose kaip Rytų Afrika ar Šiaurės Egiptas, kur kaimo vietovėse ir kai kuriuose miestuose trūksta gėlo vandens ir nepakankamos sanitarinės sąlygos. Tvarumo obligacijos grindžiamos Banko žaliųjų obligacijų sėkme ir prisidės prie daugelio JT darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo.

Pirmąją Informuotumo apie tvarumą (*Sustainability Awareness Bonds*), arba tvarumo, obligacijų emisiją EIB išleido rugsėjo mėn. ir pritraukė 500 mln. EUR finansuoti projektams, kuriais sprendžiami ne tik klimato kaitos, bet ir socialiniai bei poveikio aplinkai klausimai. Terminas „awareness“ („informuotumas“) atkartoja 2007 m. išleistų pirmųjų pasaulyje žaliųjų obligacijų – klimato apsaugos obligacijų angliško pavadinimo *Climate Awareness Bonds* terminą (Informuotumo apie klimatą obligacijos).

EIB tikisi, kad tvarumo obligacijos sulauks tokios pat sėkmės kaip ir žaliosios obligacijos, per 11 metų pritraukusios daugiau nei 23 mlrd. EUR ir padėjusios sukurti pasaulinę žaliųjų obligacijų rinką, kurios vertė – daugiau nei 400 mlrd. EUR.

EIB teiks išsamias ataskaitas apie pajamų iš tvarumo obligacijų panaudojimą, pavyzdžiui, nurodys žmonių, kuriems dėl investicijos buvo įvestas vandentiekis, skaičių. „Malavyje gali būti apie 10 000 žmonių, gyvenančių lūšnynuose ir naudojančių vandenį iš šulinio, – sako Thomasas van Gilstas, EIB vandens projektų vadovas. – Pagaliau galime jiems tiekti vandenį vamzdynais iš centrinės sistemos, o visas išlaidas, susijusias su prisijungimu prie vandentiekio, galime finansuoti iš tvarumo obligacijų gaunamomis pajamomis.“

“ Obligacijos neturi tiesioginio poveikio žmonių gyvenimui. Projektai turi. ”

Vienas iš pirmųjų EIB projektų, finansuojamų tvarumo obligacijų pajamomis, bus nuotekų valymo įrenginių statyba ir renovacija Kafr aş Šeicho regione Šiaurės Egipte, kur daugybės žmonių būstai nėra prijungti prie viešojo kanalizacijos tinklo. Projektu bus pagerinta maždaug 470 000 kaimo gyventojų gyvenimo kokybė ir aplinka. „Šis projektas Egipte pakeis daugybės žmonių kasdienį gyvenimą,“ – sako Patricia Castellarnau, EIB vandens ekonomistė.

Ateityje obligacijos galbūt bus plečiamos į daugiau socialinių sektorių, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros, švietimo arba tvarių miestų kūrimo.

Patricia Castellarnau
EIB vandens ekonomistė

2018 M. EIB ŽALIŲJŲ OBLIGACIJŲ LĖŠOMIS REMTA

44
projektai

16
šalių

1,7 mlrd. EUR
investicijų

TVARUMO OBLIGACIJŲ ĮSIGIJIMO PASISKIRSTYMAS PAGAL ŠALIS

EIB VANDENS PROJEKTŲ, FINANSUOJAMŲ PAJAMOMIS IŠ TVARUMO OBLIGACIJŲ, TIKSLAI

- **Vandens** tiekimas ir **sanitarinių sąlygų** gerinimas
- **Taršos prevencija** ir **kontrolė**
- **Gamtinių išteklių** išsaugojimas
- **Stichinių nelaimių** rizikos valdymas

4 GERESNĖS SANITARINĖS SĄLYGOS, SVEIKESNI VAIKAI

Per pastaruosius porą dešimtmečių nuotekų tvarkymo paslaugos ir geriamojo vandens tiekimas Egipto didžiausiuose miestuose pagerėjo, tačiau mažesniuose miestuose padėtis kitokia. Kaimo vietovėse daugybė namų neprijungti prie viešosios kanalizacijos. Kai kuriose teritorijose apskritai nėra viešosios kanalizacijos sistemos. Dauguma namų ir verslo įmonių naudojami septinėmis kameromis, kurių turinys kartais išpilamas į kanalus arba kanalizacijos duobes. Dažnai nuotekos nuteka į žemę arba Viduržemio jūrą.

Egipto kaimuose prie viešosios kanalizacijos prijungta tik 18 proc. namų, o 12–15 proc. gyventojų neturi tekančio vandens. Sanitarijos problemos sukelia ligas, ypač vaikams. Dėl nesaugaus vandens ir nepakankamų sanitarinių sąlygų viena iš pagrindinių mažų vaikų sveikatos problemų Egipto kaimuose tapo viduriavimas.

„Egiptas bando keistis, – pasakoja Maria Diamanti, EIB vandens inžinierė. – Yra daug projektų, įgyvendinamų kaimo vietovėse, tik reikia laiko, kad tinkamos sanitarijos paslaugos būtų teikiamos visur. Pamažu geriname gyvenimą.“

Viename neseniai pradėtame Egipto projekte numatoma pastatyti ir renovuoti nuotekų valymo įrenginius Kafr aš Šeicho rajone Šiaurės Egipte, netoli Viduržemio jūros. Egiptas pastatys arba išplės penkis nuotekų valymo įrenginius ir nuties 694 km kanalizacijos vamzdžių. Šis darbas pagerins sanitarines sąlygas ir aprūpins drėkinimo vandeniu beveik 470 000 žmonių, taip pat sumažins teršalų kiekį, patenkantį į Nilo upę, Viduržemio jūrą ir netoliese esantį Buruluso ežerą, kuris palaiko 70 proc. šalies žvejybos pramonės.

EIB patvirtino 77 mln. EUR paskolą 160 mln. vertės projektui finansuoti. Investicija remiama EIB naujųjų tvarumo obligacijų pajamomis. Obligacijų, kurias pirmą kartą Bankas išleido rugsėjo mėn., pajamų lėšomis remiami socialiniai, ekologiniai ir aplinkosaugos projektai visame pasaulyje. „Egipte labai trūksta investicijų nuotekų sistemoms tvarkyti, – aiškina EIB vandens ekonomistė Patricia Castellarnau. – Šis projektas tūkstančiams žmonių pagerins sanitarines sąlygas, be to, jie gaus daug kitokios naudos – tai drėkinimas, mažesnė tarša, švaresni kanalai. Aplinkos ir socialinis poveikis Egipte bus didžiulis – būtent to ir norime pasiekti tvarumo obligacijomis.“

“Pamažu geriname gyvenimą.”

Maria Diamanti
EIB vandens inžinierė

5 TVARUMAS ILGAM

Tvarus vystymasis ir taip daug metų buvo vienas iš svarbiausių EIB darbotvarkės punktų, o dabar, Jungtinėms Tautoms priėmus 17 darnaus vystymosi tikslų siekiant panaikinti skurdą ir badą, gerinti sveikatą ir švietimą, kovoti su visuotiniu atšilimu ir stiprinti lyčių lygybę, jam skiriama dar daugiau dėmesio. EIB finansavimu ir technine pagalba remiami tvarūs projektai daugiau nei 160 šalių; jie pritraukia privačių finansų – prisidėti prie šių ilgalaikių investicijų skatinami ir kiti. „Remiame darnią žmonių gyvenimo ekonominių, socialinių ir aplinkos dalių raidą“, – sako Marco Berosas, EIB vadovaujantysis inžinierius.

Svarbiausias būdas, kuriuo padedame savo planetai tapti tvaresnei, – kova su klimato kaita. EIB yra didžiausias pasaulyje daugiašalis žaliųjų finansų teikėjas ir didžiausias žaliųjų obligacijų emitentas. Į klimato politikos projektus Bankas investuoja ne mažiau kaip 25 proc. lėšų. EIB siekia iki 2020 m. bent 35 proc. savo finansavimo besivystančiose šalyse skirti investicijoms, kuriomis siekiama spręsti klimato kaitos problemą. Nuo 2016 iki 2020 m. EIB finansuos 100 mlrd. USD vertės su klimatu susijusių investicijų ir taip reikšmingai prisidės prie Paryžiaus susitarimo tikslų įgyvendinimo. Kad būtų pasiekti šie tikslai, EIB „integruoja“ klimato politiką, – aiškina EIB Aplinkos, klimato ir socialinės politikos departamento vadovė Monica Scatasta. „Dedame didžiules pastangas, kad iki 2020 m. visoje mūsų veikloje būtų atsižvelgiama į klimato kaitą ir kad ji atitiktų Paryžiaus susitarimą.“

“Dedame didžiules pastangas užtikrinti, kad iki 2020 m. visoje mūsų veikloje būtų atsižvelgiama į klimato kaitą ir kad ji atitiktų Paryžiaus susitarimą.”

Iš viso į klimato politiką investuota

16,2 mlrd. EUR

1,1 mlrd. EUR Prisitaikymas prie klimato kaitos

4,1 mlrd. EUR Atsinaujinančioji energija

2,7 mlrd. EUR Energijos vartojimo efektyvumas

1,1 mlrd. EUR Moksliniai tyrimai, technologinė plėtra ir inovacijos

6,0 mlrd. EUR Mažiau anglies dioksido į aplinką išmetantis transportas

1,2 mlrd. EUR Kiti klimato kaitą švelninantys aspektai

Monica Scatasta
EIB Aplinkos, klimato ir socialinės politikos departamento vadovė

6

AKTYVISTĖ NUO VAIKYSTĖS

Sekdama senelės pėdomis, Soukeyna Bâ tapo kovos už moterų teises lydere

Būdama šešerių Soukeyna N'Diaye Bâ neteko tėvo. Motina buvo priversta grįžti mokytis, kad gautų geresnį darbą ir galėtų išlaikyti savo vienturtę dukrą. Soukeyna keliavo iš namų į namus įvairiuose Senegalo kaimuose ir bendruomenėse – gyvendavo tai pas tetas, tai pas senelius.

Toks kietas auklėjimas mokė ją būti nepriklausomą ir dirbti su įvairiais žmonėmis. Užaugusi ji tapo moterų teisių ir darnaus vystymosi lydere savo šalyje ir visoje Afrikoje. „Kai buvau jauna, su močiute eidavau lankyti žmonių, – pasakoja dabar jau 68 metų Soukeyna, gyvenanti Dakare. – Ji visada padėdavo žmonėms ir kasdien nueidavo daug kilometrų, kad juos aplankytų. Kartais ji įveikdavo ilgus atstumus tiesiog tam, kad pasisveikintų. Senelė mokė mane suvokti, kaip svarbu ištiesti pagalbos ranką.“

„**Smulkiųjų žemdirbių gyvenimas labai sunkus.**“

Per pastaruosius keletą dešimtmečių Soukeyna pagalbos ranką tiesė labai dažnai. 1987 m. jai kilo mintis turguje dirbančioms moterims teikti nedideles paskolas, naudojant savo pačios pinigus. Ji padėjo moterims pradėti maisto ir kitų produktų ar siuvimo audinių pardavimo verslą. Aiškino joms apie prekybą, pelną ir išlaidas. Šią idėją Soukeyna realizavo įsteigdama mikrofinansavimo įstaigą, vadinamą „Moterų verslo plėtra Afrikoje“, kuri šiandien padeda moterims visame Senegale

ir palaiko glaudžius ryšius su kitais mikrofinansavimo verslo dalyviais visame pasaulyje. Soukeyna buvo ir viena iš Tarptautinio alternatyvių finansų įstaigų tinklo steigėjų – tai pasaulinė mikrofinansavimo organizacijų grupė, padedanti besivystančioms šalims daugiau nuveikti moterų, neturtingųjų ir kaimo gyventojų labui.

„Senegale moterys užauga labai stiprios, bet jos nebuvo remiamos finansiškai. Štai kodėl aš įkūriau savo organizaciją, – pasakoja Soukeyna. – Žinojau, jog reikia padaryti daugiau, kad suteiktume joms galimybių ir realią prieigą prie finansinių išteklių, kad jos įsitrauktų į ekonomiką.“

Soukeyna yra fondo *Grameen Crédit Agricole*, organizacijos, kuri tiki, kad įtraukusis mikrofinansavimas yra geriausias būdas atsikratyti skurdo ir skatinti ekonomiką besivystančiose šalyse, valdybos narė. EIB remia *Grameen*, suteikęs 12 mln. EUR paskolą.

Soukeyna Bâ
Mikrofinansavimo verslininkė

7 MIKROKREDITAVIMO FONDAS PADEDA ŽMONĖMS IŠBRISTI IŠ SKURDO

Grameen gerina sveikatos priežiūrą, vandens tiekimą ir sanitariją kaimo bendruomenėse visame pasaulyje

Kai Ericas Camposas galvoja apie Afrikos ateitį, prieš pradėdamas kalbėti ilgokai patyli. „Afrika ateityje gali patirti ir sėkmę, ir baisią nesėkmę“, – sako jis.

E. Camposas yra fondo *Grameen Crédit Agricole*, kurio specializacija – neturtinčiausių pasaulio regionų mikrofinansavimas, direktorius. Fondo darbuotojai įsitikinę, kad mažos paskolos yra vienas iš geriausių būdų naikinti skurdą, gerinti ekonomiką ir suteikti moterims lygias teises besivystančiose šalyse. Fondas ypač stengiasi padėti Afrikos kaimiškosioms vietovėms, kuriose sutelkta daugiau kaip 80 proc. fondo verslo.

2008 m. fondą įsteigė Prancūzijos bankas *Crédit Agricole Group* ir investicijų fondas *Grameen Trust*, ne pelno organizacija, kurios pradininkas – Muhammadas Yunusas, Bangladešo socialinis verslininkas, 2006 m. kartu su *Grameen* banku gavęs Nobelio taikos premiją už neturtingųjų mikrokreditavimo koncepcijos įgyvendinimą.

Kaip teigia Ericas, tikslas gerinti sveikatos priežiūros, vandens tiekimo ir sanitarijos paslaugas Afrikos kaimo bendruomenėse yra puikus, tačiau jo organizacija nori parodyti, kad teikti nedideles paskolas su palankiomis palūkanomis moterims ir ūkininkams yra vienas iš geriausių būdų užtikrinti kaimo vietovių tvarumą. Mažos paskolos moterims padeda šeimoms ir vaikams gyventi sveikiau. Erico teigimu, ūkininkų finansavimas padeda visai bendruomenei.

EIB 12 mln. EUR paskola *Grameen Crédit Agricole* fondui finansuojamos paskolos mikrofinansavimo įstaigoms Vakarų Afrikoje. Fondas veikia 38 šalyse ir jau suteikė daugiau kaip 200 mln. EUR paskolų beveik 90 mikrofinansavimo įstaigų visame pasaulyje. Didžioji dauguma šių mikrokreditų gavėjų gyvena kaimo vietovėse.

„Skolindami vietos institucijoms, kurios paskirsto pinigus pačioje savo teritorijų širdyje, skatiname žmonių ekonominę nepriklausomybę.“

Eric Campos
Grameen Crédit Agricole
generalinis direktorius

LYČIŲ LYGYBĖ

TIESIOG PABANDYKITE NEPAISYTI PUSĖS PLANETOS

Lyčių lygybė turi ekonominę prasmę viso pasaulio ekonomikai. *McKinsey Global Institute* ataskaitoje teigiama, kad jeigu moterys būtų visiškai įtrauktos į ekonominę veiklą, iki 2025 m. pasaulio BVP galėtų išaugti papildomai 12 trln. USD. Didesnė lyčių lygybė naudinga moterims, jų šeimoms, bendruomenėms, kuriose jos gyvena, galiausiai – verslui ir ekonomikai. 2018 m. EIB per įvairius projektus, iniciatyvas ir partnerystes teikė paramą lyčių lygybei ir ekonominiam moterų įgalėjimui.

**Daugiau nei drabužis.
Mados mokykla Etiopijoje
kuria moterų verslumo
tinklą.**

1

**„Privalome visus projektus rengti
kruopščiai, kad jie būtų naudingi ir moterims,
ir vyrams. Taip pat svarbu pasirinkti tinkamą
sektorių, nes kai kuriuose jų galima sukurti
labiau įgalinančią aplinką lyčių lygybei.“**

**Lytis ir klimato kaita:
(atsinaujinančioji)
merginų energija.**

2

Julia Chambers

EIB vyresnioji socialinio vystymosi specialistė

„Moterys yra pokyčių agentės. Moterų įgalėjimas mums visiems padės spręsti neatidėliotinas užduotis, tokias kaip: klimato politika, neteisėta migracija ir darnaus vystymosi tikslų pasiekimas.“

Maria Shaw-Barragan
EIB Pasaulio partnerių departamento vadovė

3

Mikrofondas įgalina Jordanijos moteris.

STRATEGINIS ĮGALĖJIMAS

Parengęs Lyčių lygybės ir moterų ekonominio įgalėjimo strategiją EIB ketina savo veikloje išskirtinį dėmesį skirti moterų ir merginų teisėms, kad toliau prisidėtų prie Jungtinių Tautų 2030 m. Darnaus vystymosi darbotvarkės, ypač 5-ojo darnaus vystymosi tikslo, kuriuo siekiama „užtikrinti lyčių lygybę ir įgalėti visas moteris ir merginas.“

4

Dirbtinio intelekto ir sveikatos priežiūros priešaky: peptidai ir moteris verslininkė.

1 ATEITIES MODELIAI

Etiopijoje, net jei nesate madistė, didelė tikimybė, kad būsite girdėjusi apie *Next Fashion Design*, vieną pirmųjų mados dizaino mokyklų šalyje. Jos sėkmės istorija prasidėjo nuo Saros Mohamed, išgarsėjusios dėl originalaus požiūrio į tradicinius etiopų drabužius ir dėl siuvimo kūrybiškumo ugdymo.

Tapusi dizainere buvęs modelis Sara Mohamed 2013 m. įkūrė *Next Fashion Design* ir nuo to laiko siekia susikurti savo nišą mados versle. Dar svarbiau yra tai, kad ji skatina tuo užsiimti ir savo mokines.

Mokykloje yra kelios programos – nuo trijų mėnesių iki dvejų metų trukmės, 80 proc. studentų – moterys. 2018 m. rudenį Sara gavo EIB garantuojamos finansavimo linijos paskolą iš Etiopijos *ENAT* banko. „Jei aš įgalėsiu moterį, ji įkvėps kitą moterį, o pastaroji – dar vieną – teigia Mohamed. – Tai kaip grandinė, mes augame kartu“.

„**Tai kaip grandinė, mes augame kartu. Jei aš įgalėsiu moterį, ji įkvėps kitą, o pastaroji – dar vieną.**“

Etiopijoje EIB remia ir Moterų verslumo ugdymo projektą. Pagal šį projektą finansuojamos labai mažos ir mažosios įmonės, kurios visiškai arba iš dalies priklauso moterims. 2013 m. su 50 mln. USD Pasaulio banko paskola pradėtas projektas jau pritraukė lėšų iš Italijos ir Japonijos vyriausybių, o 2018 m. lapkričio mėn. – ir iš EIB. Bankas suteikė 30 mln. EUR ilgalaikę paskolą. Projektas „užpildė šį sparčiai augantį ir nepakankamai išvystytą klientų segmentą“, – sako už paskolą atsakingas EIB investicijų pareigūnas Enricas Pini.

Toks projektas yra visiškai naujiena, kaip ir Saros drabužių dizaino mokykla

Sara Mohamed
Next Fashion Design įkūrėja

2 (ATSINAUJINANČIOJI) MERGINŲ ENERGIJA

Klimato kaita moteris veikia labiau. Bet jos gali ir veiksmingiausiai padėti su juo kovoti. Spręsdamas klimato kaitos problemas Bankas stengiasi į savo dabartines užduotis įtraukti ir lyčių klausimus.

Energija merginoms Indijoje. Indijos Telanganos ir Andra Pradešo valstijų kaimuose namų ūkiams elektra būdavo išjungta iki 12 valandų per dieną. „Neturėjome nei ventiliatoriaus, nei šviesos, vaikams buvo sudėtinga mokytis. Vasarą labai karšta, vaikams sunku iškęsti karštį. Ventiliatoriai ir šviesa labai naudingi“, – pasakoja viena iš daugelio vietinių moterų, kuriai padės EIB 150 mln. EUR ilgalaikė paskola, suteikta Indijos atsinaujinančiosios energijos vystymo agentūrai.

„Dėl *D-light* galiu ilgiau dirbti ir turėti šviesesnę ateitį.“

Iš naujos 150 mln. EUR kredito linijos remiamos 500 mln. EUR vertės investicijos į atsinaujinančiąją energiją ir saulės bei vėjo elektrinių statybą visoje Indijoje. Telanganoje ir Andra Pradeše šios investicijos užtikrino patikimą atsinaujinančiosios energijos tiekimą bendruomenėms ir pagerino moterų ir merginų gyvenimą. Dėl geresnio gatvių apšvietimo moterys saugiau jaučiasi gatvėje vakarais, atsiranda laiko mokytis. Projektas reiškia ir tai, kad švarią energiją gaus daugiau kaip 1,1 mln. Indijos namų ūkių.

Moterų saugumas yra svarbus klausimas ir dideliuose infrastruktūros projektuose. Pavyzdžiui, metro Bangalore, viename iš greičiausiai augančių pasaulio miestų. Miesto gyventojai per dieną metro važiuoja 400 000 kartų, t. y. susidaro daugiau kaip 150 mln. kelionių per metus. Linijos populiarumą iš dalies lemia specialios nuostatos dėl keleivių moterų, įtrauktų pasikonsultavus su vietos moterimis. Kiekviename metro traukinyje du vagonai skirti tik moterims; tai ypač svarbu, kai linija perpildyta. „Traukinys, ypač kai važiuoja link Mysore gatvės, būna perpildytas, suprantate, visiškai prisikimšęs. Tada moterys ima jaustis nejaukiai“, – pasakoja viena keleivė.

ŠVIESESNĖ ATEITIS

Margaret Anyango
Bakalėjos parduotuvės savininkė Nairobyje

Kai saulė nusileisdavo, Margaretos Anyango krautuvėlė ištuštėdavo. O dabar jau nebe. Dėl saulės energijos komplekto, kurį įsigijo iš bendrovės *D-light* (*D-šviesa*), jos kioskas Nairobyje matomas iš toli. „Nesvarbu, kaip toli būtų, pirkėjai mato, kad dar atidaryta, nes dega šviesa“, – aiškina Margareta. *D-light* tiekia įvairius autonominius saulės energija įkraunamus šviesos įrenginius, įskaitant saulės kolektorius, mobiliųjų telefonų įkroviklius, apšvietimo lempas, šviesos jungiklius, žibintus, FM radijo aparatus ir net televizorius. Baterijas paprasta naudoti, jos gali veikti kaip asmeninis elektros tinklas. Be to, dėl išankstinio įmokėjimo sistemos jos ir nebrangios. Iki šiol saulės energijos komplektai Kenijoje jau parduoti 200 000 klientų. 2018 m. kovo mėn. *D-light* užsitikrino 25 mln. USD EIB finansavimą. „Dėl *D-light* galiu dirbti ilgiau ir turėti šviesesnę ateitį.“

3 MAŽOS PASKOLOS – DIDELIS POVEIKIS

“Mikrofondas moterims” 20 metų finansuoja moterų verslą visoje Jordanijoje ir užpildo vietos bankų, kurie dažnai nepajėgūs teikti paskolas nedidelėms įmonėms, paliktą spragą rinkoje. Mikrofondas keičia Jordanijos kultūrą. Mikrofondas paskolas mažina lyčių nelygybę, skatindamos moteris dirbti ir imtis verslo.

„Jordanijoje 70 proc. skurde gyvenančių žmonių – moterų.“ Jos uždirba mažiau negu vyrai, mažai kontroliuoja nuosavybę ir dažnai neša dvigubą našta – prižiūri visą namų ūkį ir yra pagrindinės šeimos maitintojos. Mikrofondas dirba ir su Sirijos pabėgėliais, kurių dėl Sirijos pilietinio karo Jordanijoje apsigyveno 1,4 mln.

Jordanijoje 70 proc. skurde gyvenančių žmonių – moterų.

EIB atidarė naują 5 mln. EUR kredito liniją „Mikrofondui moterims“, kad jis galėtų padėti individualiai dirbančioms moterims verslininkėms ir mikroverslininkių grupėms, pavyzdžiui, grupei Sirijos pabėgėlių. EIB kredito linija padės gauti paskolą 146 000 naudos gavėjų, tarp kurių 96 proc. turėtų būti moterų.

Paskola remiama pagal Pietinių kaimyninių šalių mikrofinansavimo priemonę. Šioje 71,3 mln. EUR skolinimo priemonėje EIB nuosavi ištekliai derinami su Europos Komisijos finansavimu pagal Kaimynystės investicinę priemonę. Ši kredito linija – antroji „Mikrofondui moterims“ EIB suteikta paskola (pirmoji 2 mln. EUR paskola suteikta 2014 m.).

EIB kredito linija padės gauti paskolą 146 000 naudos gavėjų, tarp kurių 96 proc. turėtų būti moterų.

4 DIRBTINIO INTELEKTO IR SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PRIEŠAKY

ES tik 10 proc. investicijų tenka moterų vadovaujamoms startuolėms. EIB siekia užpildyti šią nišą, teikdamas joms paramą kiekviename šios verslo kelionės etape.

Baltymų fragmentai, vadinami peptidais, gali sumažinti ligos plitimą žmogaus kūne. Problema, kaip juos rasti. Juk jie – tai tik kelios molekulės tarp milijardų viename augale. Tačiau Airijos bendrovė *Nuritas* sukūrė dirbtiniu intelektu pagrįstą technologiją, kuri leidžia mokslininkams aptikti peptidus sparčiau ir greičiau pristatyti rinkai, taip pat gerokai sumažinant išlaidas.

„**Mūsų tikslas globalus, jis turėtų pagerinti milijardų žmonių gyvenimą.**“

„Raktas į sprendimą, kaip užkirsti kelią daugeliui ligų, yra maisto duomenys“, – teigia Nora Khaldi, *Nuritas* steigėja ir vyriausioji mokslo darbuotoja. N. Khaldi, airių ir prancūzų kilmės mokslininkė, studijavo matematiką ir įgijo molekulinės evoliucijos ir bioinformatikos daktaro laipsnį. „Mūsų tikslas globalus, jis turėtų pagerinti milijardų žmonių gyvenimą,“ – sako ji.

N. Khaldi diegė savo žinias praktikoje drausmingai ir su atsidavimu. Jos bendrovė yra pirmoji, taikanti dirbtinio intelekto ir DNR analizę ieškant ir atskiriant peptidus natūraliuose šaltiniuose, pavyzdžiui, maiste.

ES tik 10 proc. investicijų tenka moterų vadovaujamoms startuolėms. EIB siekia užpildyti šią nišą, teikdamas joms paramą kiekviename šios verslo kelionės etape. EIB sutiko skirti 30 mln. EUR bendrovei *Nuritas* – pirmajai Airijos biotechnologijų bendrovei, remiamai iš Europos strateginių investicijų fondo pagal Investicijų planą Europai, siekdamas paspartinti jų dirbtinio intelekto platformos kūrimą, kad būtų atrasti peptidai, galintys užkirsti ligai kelią arba ją išgydyti, greičiausiai ir tiksliausiai sektoriuje.

„Mums padarė įspūdį bendrovės inovatyvus technologijų naudojimas ir jau pasiektas pasaulinis pasiūlymų lygis, – aiškina Stefano Marzario, EIB investicijų pareigūnas, dirbantis su *Nuritas*. – Mūsų tikslas – rasti inovatyvių sparčiai augančių įmonių, ypač tokių, kurioms vadovauja moterys. *Nuritas* puikiai atitinka šiuos reikalavimus.“

Nora Khaldi
Bendrovės *Nuritas* steigėja ir vyriausioji mokslo darbuotoja

VALDYMAS

EIB yra ES institucija, atskaitinga valstybėms narėms, kartu jis yra ir bankas, kuris laikosi taikytinos geriausios bankininkystės praktikos sprendimų priėmimo, vadybos ir kontrolės srityse.

Valdytojų tarybą sudaro visų 28 valstybių narių vyriausybės ministrai, paprastai finansų ministrai. Valdytojai nustato Banko kreditavimo politikos gaires ir kartą per metus tvirtina metines ataskaitas. Jie priima sprendimus dėl kapitalo didinimo ir dėl Banko dalyvavimo finansuojant operacijas ES nepriklausančiose valstybėse. Be to, Valdytojų taryba skiria Direktorių valdybos, Valdymo komiteto ir Audito komiteto narius.

Direktorių valdyba priima sprendimus dėl paskolų finansavimo, skolinimosi kapitalo rinkose programų ir kitų finansavimo reikalų. Ji renka į posėdžius dešimt kartų per metus ir užtikrina, kad Bankas būtų valdomas pagal ES sutartis, Banko statutą ir Valdytojų tarybos bendruosius nurodymus. Direktorių valdybą sudaro 29 direktoriai: po vieną pasiūlo kiekviena valstybė narė ir vieną – Europos Komisija. Taip pat yra 19 pakaitinių direktorių. Jei Direktorių valdybos nariams nepakanka profesinių kai kurių sričių žinių, į savo posėdžius jie gali pakviesti šešis balsavimo teisės neturinčius ekspertus. Išskyrus atvejus, kai Statute nustatyta kitaip, Direktorių valdyba sprendimus priima ne mažiau kaip vienu trečdaliu balsavimo teisę turinčių narių balsų, atstovaujančių ne mažiau kaip 50 proc. valstybių narių pasirašytojo kapitalo. Valdybos posėdžiams pirmininkauja Banko pirmininkas. Jis nebalsuoja.

Valdymo komitetas yra nuolatinis sprendimų priėmimo organas. Jis prižiūri Banko einamąją veiklą, rengia sprendimus Direktorių valdybai ir užtikrina jų įgyvendinimą. Komiteto posėdžiai vyksta kartą per savaitę. Valdymo komiteto nariai yra pavaldūs Banko pirmininkui ir prižiūrimi Direktorių valdybos. Kiti aštuoni nariai yra EIB pirmininko pavaduotojai. Komiteto nariai skiriami šešeriems metams su teise būti perrinktiems ir atsiskaito tik Bankui.

Be to, Banke yra nepriklausomas **Audito komitetas**, atsiskaitantis tiesiogiai Valdytojų tarybai. Jis atlieka Banko finansinių ataskaitų auditą ir tikrina, ar jo veikla atitinka geriausią bankininkystės praktiką. Audito komiteto ataskaita teikiama Valdytojų tarybai kartu su Direktorių valdybos metine ataskaita. Audito komitetą sudaro šeši nariai, skiriami vienai šešerių finansinių metų kadencijai.

KAS TOLIAU

Bankas nustatė naują pasirašomų skolinimo sutarčių tikslą 2019 metams – 63 mlrd. EUR. Nustatant šį tikslą buvo numatytas ir 3,5 mlrd. EUR įmokėtojo kapitalo, kurį dėl „Brexit’o“ turėtų atsiimti Jungtinė Karalystė, kompensavimas.

Pastaraisiais metais Banko veikla labai pasikeitė, nes prisiėmėme didesnę vaidmenį įgyvendinant ES politikos iniciatyvas. Banko darbas su Europos strateginių investicijų fondu siekiant sutelkti privačiojo sektoriaus finansavimą pagrindiniams projektams, taip pat pastangos vykdyti finansavimo įgaliojimus iš esmės pakeitė EIB grupės DNR.

2019 m. EIB veiklos plano pagrindiniai rodikliai

Banko didesnės rizikos „speciali veikla“, kuri apima projektus, susijusius su Europos strateginių investicijų fondu, toliau skatina Banką ieškoti netradicinių klientų ir rinkų, tam dažnai reikia ir daugiau darbuotojų. Tęsiant pastarųjų metų modelį, didelė dalis sandorių – apie 50 proc. – bus sudaroma su naujais klientais. Specialios veiklos versle naujų produktų ir iniciatyvų atveju šis skaičius išauga iki 80 proc.

Bankas toliau laikosi ambicingų skolinimo mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms tikslų, nes vis daugiau lėšų skiriama inovatyvioms įmonėms. Todėl reali parama MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms 2019 m. turėtų siekti 17,4 mlrd. EUR. Jei į šį vertinimą įtrauksime ir Europos investicijų fondo lėšas, EIB grupės parama mažosioms įmonėms 2019 ir 2020 m. gali būti didesnė nei 22 mlrd. EUR.

Svarbi mūsų verslo dalis tebėra konsultavimo paslaugos. Numatoma, kad 2019 m. gausime 528 naujas užduotis (maždaug tiek pat kaip ir 2018 m.), kad padėtume įsisavinti 45 mlrd. EUR investicijų. Įsipareigojome kasmet skirti ne mažiau kaip 25 proc. skolinimo pajėgumų klimato projektams ir nuo 25 proc. iki 35 proc. padidinti finansavimo dalį besivystančioms šalims, daug dėmesio skiriančioms klimato politikai. Esame įsipareigoję nuo 2016 iki 2020 m. visame pasaulyje finansuoti 100 mlrd. USD investicijų į klimato politikos projektus. Be to, Bankas toliau daug dėmesio skirs infrastruktūros projektams, ypač tiems, kuriais siekiama mažinti atliekų kiekį ir saugoti išteklius.

Bankas, 2018 m. atšventęs 60-metį, nuolat keičiasi. Bet jis ir toliau dės pastangas, kad būtų daromas maksimalus poveikis socialinės sanglaudos, konkurencingumo ir klimato kaitos srityse ir padedama ES būti stabilizuojančia jėga pasaulio arenoje.

60 metų

geriname gyvenimą
kartu

GALIMYBĖS SUTEIKTOS

2018 M. VEIKLOS ATASKAITA

**Europos
investicijų
banko grupė**

EIB grupę sudaro Europos investicijų bankas ir
Europos investicijų fondas.

Europos investicijų bankas

98-100, boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

☎ +352 4379-1

www.eib.org – ✉ info@eib.org

🐦 twitter.com/EIB

📘 facebook.com/EuropeanInvestmentBank

📺 youtube.com/EIBtheEUBank

Europos investicijų fondas

37B, avenue J.F. Kennedy

L-2968 Luxembourg

☎ +352 2485-1

www.eif.org – ✉ info@eif.org

LT 06/2019